

ת"פ 26023/06/17 - פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נגד אלון לוי

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 26023-06-17 פרקליטות מחוז מרכז - פלילי נ' לוי

בפני כבוד השופטת, סגנית נשיאה אפרת פינק
המאשימה
פרקליטות מחוז מרכז - פלילי ע"י ב"כ עו"ד שרון משעל
ועו"ד טל פילברג
נגד
הנאשם
אלון לוי ע"י ב"כ עו"ד נטלי שטרול

החלטה

מבוא

1. נגד הנאשם הוגש ביום 12.6.17 כתב האישום המייחס לו ארבע עבירות כדלקמן: עבירה של גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977; עבירה של זיוף בכוונה לקבל דבר, לפי סעיף 418 לחוק העונשין; עבירה של שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין; ועבירה של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.
2. באת כוח הנאשם טענה כי יש לבטל את כתב האישום בשל שורה של טענות מקדמיות. התביעה השיבה על הבקשה ובאת כוח הנאשם הגיבה לתשובה.
3. בין ובין, ובהמשך לטענותיה המקדמיות של באת כוח הנאשם, הגישה התביעה הודעה על תיקון כתב האישום. באת כוח הנאשם התנגדה לתיקון כתב האישום מהטעמים המפורטים בתגובתה.
4. בדיון שהתקיים ביום 11.3.18 שמעתי את טענות הצדדים, כהשלמה לטיעוניהם בכתב, והצדדים עוד הוסיפו והשלימו טיעוניהם בכתב.

תמצית טענות הצדדים

5. באת כוח הנאשם טענה כי כתב האישום מייחס לנאשם עבירה מסוג פשע, ומכאן שעומדת לנאשם זכות השימוע בטרם הגשת כתב האישום. לטענתה, התביעה הפרה את חובתה ליידע את הנאשם בדבר זכותו לעריכת שימוע, וממילא שימוע זה לא נערך.
6. עוד טענה, כי שליחת מכתב היידוע התעכבה והודעת התביעה בדבר כוונתה להגיש כתב אישום הומצאה לנאשם רק ביום 24.5.17. לטענתה, כתב האישום הוגש ביום 12.6.17, משמע, בטרם חלפו 30 יום, במהלכם רשאי הנאשם לממש את זכותו לעריכת שימוע. עוד הוסיפה בדיון לפניי, כי בשל קשיים, הנאשם החליף מספר כתובות, וכלל לא קיבל את המכתב, גם לא ביום 24.5.17. לדבריה, הנאשם גם לא ידע כלל על הגשת כתב האישום עד שזומן לדיון במסירה אישית. לטענתה, באותה העת היה הנאשם משוחרר בתנאי מעצר בית ברחוב שנהב 3, בראשון לציון, והיה על המשטרה לדעת שזו כתובתו. לעניין זה

הגישה לאחר הדיון הודעה בכתב, שאליה צירפה החלטת בית המשפט בראשון לציון, שניתנה במסגרת הליך מ"י 16039-10-16, שלפיה שוחרר הנאשם ביום 25.10.16 לבית אמו, ברחוב שנהב 3 בראשון לציון.

7. עוד טענה, כי הפרת החובה לערוך שימוע פגעה בעקרונות הצדק הטבעי וההגיונות השלטונית. יתר על כן, ייתכן שאם היה נערך שימוע, התביעה כלל לא היתה מגישה את כתב האישום, או שהיתה מייחסת לנאשם עבירה או עבירות אחרות.

8. באת כוח הנאשם הוסיפה וטענה, כי אין מקום לקיים שימוע בדיעבד, וזאת משום שהתנהלותה של התביעה בתיק מלמדת, כי השימוע לא יערך בלב פתוח ובנפש חפצה. גם אין שימוע בדיעבד דומה לשימוע הנערך לנאשם קודם להגשת כתב אישום.

9. עוד טענה באת כוח הנאשם, כי לפגם של הפרת חובת השימוע נלוו שלושה פגמים נוספים:

מקצת מסעיפי כתב האישום אינם מתיישבים כרונולוגית עם סעיפים אחרים, ולפיכך עובדות כתב האישום אינן מהוות עבירה כאמור בסעיף 149(4) לחוק העונשין; הנאשם לא הוזהר בחקירתו כי הוא נחשד בשתי עבירות זיוף, ואף לא הוזהר ונחקר באשר לעבירת האיומים;

תובע כלל לא חתם על כתב האישום.

10. לעניין הודעת התביעה בדבר תיקון כתב האישום, טענה באת כוח הנאשם, כי היה על התביעה לבקש את תיקון כתב האישום ולא להודיע עליו. יתר על כן, התיקון המבוקש מתמצה בהוספת המשפט "במועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה". המדובר, לטענתה, במשפט עמום שאינו מאפשר לנאשם לתכנן הגנתו כיאות ולפעול להשגת ראיות שיתמכו בחפותו.

11. באת כוח התביעה טענה, לעומת זאת, כי אין מקום לביטול כתב האישום. בתגובתה טענה, כי נשלחו אל הנאשם שני מכתבי יידוע, לשתי כתובות שונות, ואף נעשה ניסיון ליידעו בטלפון, אך כל ניסיונותיה של התביעה, ליידעו בדבר זכות השימוע - העלו חרס. בדיון הבהירה, כי נשלחו לנאשם שלושה מכתבי יידוע. המכתב הראשון נשלח לכתובת האחים סולימאן בראשון לציון, וזאת ביום 17.1.17. לאחר שהמכתב הראשון חזר, נשלחו ביום 30.4.17 שני מכתבים נוספים, הראשון לרחוב יהודה הלוי בראשון לציון, שהיא הכתובת שנמסרה במשטרה, וכן מכתב נוסף לרחוב פנינת משה בראשון לציון שהוצא מפלט כתובות מעודכן. המכתב נמסר לנמען ביום 24.5.17. עוד הוסיפה, כי הנאשם כלל לא היה במעצר בית בכתובת הנטענת, בעת שליחת מכתב היידוע השלישי.

12. לטענתה, כתב האישום הוגש ביום 12.6.17, בחלוף למעלה מ-30 יום מעת שנשלחו המכתבים האחרונים. עוד הוסיפה, כי הנאשם גם לא התייצב לדיון הראשון בעניינו, ולא ביקש שימוע במועד כלשהו.

13. עוד טענה, כי בשל טעות בהיסח הדעת, כתב האישום כלל מועדים שאינם מבחינה כרונולוגית, אולם אין המדובר בפסול שיש בו להצדיק את ביטול כתב האישום, והדבר תוקן בכתב האישום המתוקן.

14. עוד הוסיפה וטענה כי הגם שהנאשם לא הוזהר בחקירתו בנוגע לעבירות הזיוף והאיומים, הרי שיש לבחון האם בכך נפגעה זכותו להתגונן, בחינה אשר מקומה לאחר ניהול ההליך.

15. באת כוח התביעה לא חלקה על הטענה כי תובע לא חתם על כתב האישום כנדרש, אולם הוסיפה, כי גם בליקוי טכני זה אין כדי לפגום בהליך עצמו באופן שיביא לביטולו.

16. עוד ציינה, כי כתב האישום המתוקן, נועד לתקן הפגמים הטכניים שנפלו בכתב האישום.

דין

האם נפגעה זכותו של הנאשם לשימוע?

17. לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי:

"(א) רשות התביעה שאלה הועבר חומר חקירה הנוגע לעבירת פשע תשלח לחשוד הודעה על כך לפי הכתובת הידועה לה, אלא אם כן החליט פרקליט מחוז או ראש יחידת התביעות, לפי הענין, כי קיימת מניעה לכך."

(ב) ...

(ג) נשלחה הודעה לפי סעיף זה בדואר רשום, רואים אותה כאילו הומצאה כדין גם בלא חתימה על אישור מסירה.

(ד) חשוד רשאי, בתוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה, לפנות בכתב לרשות התביעה כאמור בסעיף קטן (ב) בבקשה מנומקת להימנע מהגשת כתב האישום, או מהגשת כתב אישום בעבירה פלונית ...".

18. הזכות לעריכת שימוע עוגנה בסעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי. המדובר בזכות מהותית, אשר נועדה לאפשר לנאשם החשוד בעבירת פשע לשטוח טענותיו בפני רשויות התביעה, קודם להגשת כתב האישום. זכות השימוע מגנה על זכויותיהם של חשודים והיא עשויה לייעל את מלאכת התביעה. ככל שיהא בידי חשוד לשכנע את התביעה שאין להעמידו לדין, תיחסך ממנו הפגיעה המלווה לניהול הליך פלילי, ויחסכו משאבי התביעה והשיפוט (ע"פ 1053/13 **הייכל נ' מדינת ישראל** (23.6.13); בג"צ 4175/06 **הרב ראובן אלבז נ' היועץ המשפטי לממשלה** (6.6.06)).

19. לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי, על התביעה לאפשר לנאשם להשמיע טענותיו ועליה להודיע לנאשם על זכותו לשימוע, בשלב שבו התביעה טרם גיבשה החלטה סופית להגיש נגדו כתב אישום. הכלל הוא בדבר שימוע מראש. אין דין העלאת טענותיו של חשוד בפני התביעה קודם להגשת כתב האישום, כדין העלאת טענותיו של נאשם לאחר הגשת כתב האישום. אך טבעי ומובן כי יש בהחלטה על הגשת כתב אישום כדי להשליך על נכונותה של התביעה להקשיב לטענותיו של הנאשם בנפש חפצה, שהרי ההחלטה על הגשת כתב האישום כבר התקבלה.

20. מהו הסעד הראוי בגין הפרת חובת הידוע וזכות השימוע לפי סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי?

בית המשפט העליון קבע כי יש להבחין בין הפגם בהליך ובין תוצאות הפגם. החלת דוקטרינת הבטלות היחסית בנוגע לפגם משפטי בפעולת הרשות, תעשה תמיד על רקע נסיבותיו הפרטניות של המקרה (**ענין הייכל**). על ההחלטה בדבר הסעד הראוי לקחת בחשבון את נסיבות המקרה, ובכלל זה: התנהגות הצדדים; הפגיעה שתיגרם להם או לאינטרס הציבורי; האפשרות לתיקון וריפוי הפגם; השלב שבו מועלית הטענה; פגיעה בהגנת הנאשם למול הפגיעה שתיגרם לתביעה ולאינטרס הציבורי (ראו למשל: תפ"ח (ת"א) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ארד** (8.2.07); תפ"ח (ת"א) 1199/05 **מדינת ישראל נ' פולנסקי** (3.1.07); ת"פ (רח' 37079-07-13 **מדינת ישראל נ' ליטוב** (17.1.15)).

21. בהמשך לכך הורו בתי המשפט בחלק מהמקרים על ביטול כתבי אישום בשל הפרת זכות השימוע (ראו למשל: ת"פ (י-ם) 5286/05 **פרקליטות מחוז ירושלים נ' אליהו** (18.9.07); תפ"ח (ת"א) 1138/05 **מדינת ישראל נ' ארד** (8.2.07); ע"פ (נצ') 1197/06 **מדינת ישראל נ' אלימלך** (24.10.06)). לעומת

זאת, בחלק מהמקרים החילו בתי המשפט את דוקטרינת הבטלות היחסית וקבעו כי אין מקום לביטול כתב האישום, אלא יש לערוך שימוע בדיעבד (תפ"ח (ת"א) 1057/06 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (23.11.06); ת"פ (חי') 5039/06 **מדינת ישראל נ' אסידו** (23.5.06); ע"פ (י-ם) 30541/06 **מדינת ישראל נ' בן אברהם** (25.2.05)).

האם יש להורות על ביטול כתב האישום בנסיבות המקרה דנן?

22. כתב האישום מייחס לנאשם עבירה של גניבה בידי עובד, לפי סעיף 391 לחוק העונשין, שהיא עבירה מסוג פשע. עם זאת, התביעה לא ערכה לנאשם שימוע, כמצוות סעיף 60א לחוק העונשין.
23. המחלוקת התמקדה בשאלה אם התביעה הודיעה לנאשם כדן על זכותו לבקש עריכת שימוע, ואם אפשרה לו לממש את זכותו קודם להגשת כתב האישום?
24. לפי סעיף 60א(א) לחוק סדר הדין הפלילי, היה על התביעה לשלוח את הודעת היידוע בדבר זכותו של הנאשם לעריכת שימוע ל"כתובת הידועה" לתביעה. התביעה טענה כי שלחה לנאשם מכתבי יידוע לשלוש כתובות שונות. בדיון הבהירה, כי הכתובות הוצאו מפלט המשטרה. לא התקבל כל הסבר מטעם התביעה מדוע לא נשלח המכתב לכתובת שאליה שוחרר הנאשם למעצר בית בהליך המעצר מ"י 16039-10-16. ברי כי כתובת זו היתה ידועה למשטרה, שהרי ההחלטה לשחררו לכתובת זו היתה בידיעת המשטרה, שהיא צד להליך. יודגש בהקשר זה כי מכתב היידוע הראשון נשלח, כך לפי טענת התביעה, ביום 17.1.17, ואילו לפי המסמכים שהגיש הנאשם, היה מצוי במעצר בית, באותה העת, ועד יום 1.2.17 שאז שוחרר בהסכמה.
25. בנסיבות רגילות, יכולה התביעה לצאת מתוך נקודת הנחה כי הכתובת הידועה לה היא הכתובת הרשומה במשרד הפנים, ואין עליה לחקור ולדרוש בדבר, כפי שגם עולה מסעיף 60א(ג) לחוק סדר הדין הפלילי. עם זאת, במקרה דנן יכולה היתה לדעת כי הכתובת הרשומה אינה הכתובת העדכנית, וזאת משום שכתובתו של הנאשם למעצר בית היתה בידיעת המשטרה. לא קיבלתי כל הסבר מדוע מכתב היידוע לא נשלח לכתובת זו בשלב כלשהו.
26. יתר על כן, גם אם אקבל את טענת התביעה, כי המכתב השלישי שנשלח ביום 24.5.17 די בו כדי למלא את מצוות המחוקק, כאמור בסעיף 60א(ג) לחוק סדר הדין הפלילי, הרי שהיה על התביעה לאפשר לנאשם שהות של 30 יום לבקש לערוך שימוע. דא עקא, כי כתב האישום הוגש בחלוף כ-3 שבועות מהמצאת מכתב היידוע, ומכאן כי התביעה לא אפשרה לנאשם לממש את זכותו לשימוע בתקופה המיועדת לכך. אין בידי לקבל את טענת התביעה, כי משלא הגיש הנאשם בקשה לערוך שימוע במועד מאוחר יותר, יש בכך כדי ללמד כי ויתר על זכותו. לא הוצגה כל ראיה לכך שהנאשם ידע על זכותו לעריכת שימוע. הנאשם אף טען, כי לא ידע על הגשת כתב האישום, עד שבוצעה מסירה אישית קודם למועד הדיון. בהיעדר ידיעה על זכותו לעריכת שימוע, ברי כי לא יכול היה לממש את זכותו.
27. לאור כל האמור, נפל פגם בהתנהלות התביעה, הן באי משלוח מכתב היידוע בדבר זכותו של הנאשם לשימוע לכתובת הידועה במשטרה, והן בהגשת כתב האישום תוך פחות מ-30 יום מהמצאת מכתב היידוע השלישי.
28. עם זאת, לא מצאתי מקום לבטל את כתב האישום. במקרה דנן, מצויים אנו אך בראשיתו של ההליך הפלילי, והנאשם טרם נתן מענה לכתב האישום. מכאן, כי שימוע בדיעבד יש בו כדי לרפא את זכות הנאשם שקופחה, מבלי לפגוע, באופן ממשי בזכויותיו של הנאשם.

טענותיו הנוספות של הנאשם

29. הואיל והוריתי לערוך הליך שימוע, תשקול התביעה את עמדתה גם ביחס לטענות הנוספות שהעלתה באת כוח הנאשם.
30. יאמר כבר כאן, כי טענת באת כוח הנאשם, שלפיה הנאשם לא הוזהר בחקירתו שהוא חשוד בעבירות זיוף ובעבירת איומים, איננה מתאימה לבירור במסגרת טענות מקדמיות, משום שהיא מצריכה בירור עובדתי, שיש לערכו במהלך שמיעת התיק, ככל שהתביעה לא תקבל את טענותיו של הנאשם בשימוע והתיק יקבע לשמיעת ראיות. מכל מקום, התביעה תשקול טענות אלו במסגרת השימוע.
31. אשר לטענות שעניינן בניסוח כתב האישום ובהודעת התביעה בדבר תיקון כתב האישום - צודקת באת כוח הנאשם כי היה על התביעה לבקש לתקן את כתב האישום ולא להגיש הודעה בדבר תיקון כתב האישום, וזאת משום שהמשפט כבר החל. לעניין זה יש להדגיש, כי לפי פסיקת בית המשפט העליון, יש לפרש את המושג "תחילת המשפט" פירוש תכליתי-מהותי ולא פירוש טכני-דווקני (ראו, למשל: בש"פ 1948/03 שילון נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(2) 869 (2003); בש"פ 7121/07 זגדון נ' מדינת ישראל (2.9.07); בש"פ 9130/07 נאסר נ' מדינת ישראל (1.11.07)).
32. משטענה באת כוח הנאשם בדיון לפני כי קיבלה החומר, והוא מעלה בעיות ראייתיות ואף העלתה טענות מקדמיות, ברי כי הקריאה לנאשם את כתב האישום ומבחינה מהותית המשפט החל.
33. עם זאת, אינני רואה מניעה להיעתר לבקשת התביעה לתקן את כתב האישום לאור השלב המקדמי שבו מצוי ההליך, ובפרט לאור החלטתי בדבר עריכת שימוע לנאשם. יתר על כן, אי חתימת כתב האישום היא ליקוי טכני, שאין בו כדי להביא לקיפוח הגנת הנאשם (רע"פ 4624/13 קוזניצוב נ' מדינת ישראל (27.8.13); רע"פ 4338/04 נאור נ' מדינת ישראל (10.6.04)).
34. גם טענת באת כוח הנאשם, כי מקצת מסעיפי כתב האישום אינם מתיישבים כרונולוגית עם סעיפים אחרים, קיבלה מענה, לפחות בשלב זה בכתב האישום המתוקן. לעניין זה יש להדגיש, כי טענותיה של באת כוח הנאשם בדבר עמימות התיקון שמורות לה, וניתן יהיה לדון גם בהן, בין במסגרת השימוע בדיעבד, ובין במסגרת הכרעת הדין, אם ישמעו ראיות.

סוף דבר

35. לאור האמור, הגעתי למסקנה כי אין מקום לבטל את כתב האישום, אולם על התביעה לערוך לנאשם שימוע בדיעבד. במסגרת השימוע, תבחן התביעה את מכלול טענותיו של הנאשם, לרבות הטענות שהועלו כטענות מקדמיות. אין לי ספק, כי שימוע זה יתקיים בלב פתוח ובנפש חפצה.
36. על מנת לאפשר לנאשם להעלות מכלול טענותיו בפני התביעה במסגרת שימוע בדיעבד, ולאור חופשת חג הפסח, ידחה הדיון ליום 6.5.18 בשעה 08:30. באת כוח הנאשם תדאג להתייצבותו במועד הנדחה. התביעה תקיים השימוע בהקדם ותודיע לנאשם את תוצאות השימוע עד 7 ימים לפני מועד הדיון הנדחה.

המזכירות תסרוק את כתב האישום המתוקן לכתבי טענות.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ו' ניסן תשע"ח, 22 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.